

Вища педагогічна освіта, грудень 2022 р. 1-й вебінар, 5.12.2022 р., 14:45-15:00

Рефлексія на уроком - структура дискусії-рефлексії

**Експерти у сфері освіти
Аня Хурінайнен-Косунен
Рія Палмквіст**

Педагогічна освіта: поєднання теорії та практики- > мислення вчителя

Зростання до рівня вчителя - головне завдання педагогічної освіти

- * **Зв'язок між теорією та практикою** (освітня програма для вчителів)
  - Теоретичні дослідження (заклад освіти, університет)
  - Педагогічна практика під керівництвом супервізора (школи для проходження практики – практика у класі)
  - Дослідження (курсів роботи) (заклад освіти, університет)
- * **Розвиток власної практичної теорії, професійної ідентичності** (навчання протягом усього життя)
  - Пошук і розуміння власних навичок, компетентностей, сильних сторін і напрямків розвитку
  - > Саморефлексія – самооцінювання - мотивація – залучення - розширення можливостей
  - > Підвищення впевненості у своїх силах (як особистості та професіонала)

Педагогічна практика під керівництвом супервізора

Взаємодія, рольові відносини (новачок та експерт) та владні відносини між студентом-практикантом і вчителем-супервізором: і в радості, і в горі!

1. Надання моделі для рефлексії – мова не про імітацію
2. Зміцнення впевненості студентів у собі (професійна самооцінка)
3. Розвиток навичок взаємодії (гарна атмосфера та спілкування)
4. Розвиток навичок викладання (педагогічних і дидактичних)
5. Розвиток метакогнітивних навичок (рефлексія над процесом власного навчання)
6. Розвиток етичної поведінки (відповідальність, врівноваженість, справедливість, терпимість тощо)

(Jyrhämä 2009)

На що схожа педагогічна практика під керівництвом супервізора?

Рефлексивні сесії - зустрічі між педагогами-супервізорами та студентами-практикантами

Характеристики вчителів-супервізорів

Відкритий діалог - надає студентам простір	→	Дає студентам свободу висловлювати свої думки та почуття. Слухати, слухати, слухати!!!
Конфіденційна ситуація	→	Запевняє студентів, що ці роздуми завжди носять конфіденційний характер
Прийнятні (емоції, навички, компетентності, ставлення)	→	Приймає всіх студентів без будь-яких умов (без стереотипів)
Позитивні та конструктивні	→	Позитивний і конструктивний зворотний зв'язок
Розвивальні та підтримуючі	→	Розвиває свої компетентності, підтримує студентів на всіх рівнях
Поради та настанови	→	Дає поради, різні варіанти та вчить діяти. Ставить запитання...
Ситуація, орієнтована на майбутнє	→	Пам'ятає, як ця дія може виглядати в майбутньому
Теорія та практика завжди в дискусіях	→	Володіє гарними знаннями та компетентностями щодо теорії та практики
Гарне, надихаюче почуття	→	Захоплений, мотивований, надає підтримку, сприяє формуванню позитивної атмосфери, «йде пліч-о-пліч» зі студентом
Етичні, чутливі - >	→	Розуміє, підтримує - йде поруч

(Jyrhämä 2009, Atjonen 2017, Huurinainen-Kosunen 2020)

Різні методи, що використовуються під час педагогічної практики

Студенти-практиканти мають багато можливостей для проведення дискусій-рефлексій під час педагогічної практики

1. Планування разом і поодинці

- Командна робота, спільне викладання
- Зворотний зв'язок від студентів-практикантів, вчителя-супервізора та викладача-супервізора

2. Викладання разом і поодинці

- Командна робота, спільне викладання
- Зворотний зв'язок від студентів-практикантів, вчителя-супервізора та викладача-супервізора

3. Лекції викладачів університетів та вчителів-супервізорів для всіх студентів-практикантів

4. Обговорення в групах у власному класі або в командах (студенти-практиканти з одного курсу та вчителі-супервізори) спостережень або певних тем

5. Написання власних цілей, плану педагогічної практики, практичної теорії тощо та заключного звіту про результати самооцінювання

● ● Дискусії-рефлексії після уроку

Після уроків, після навчального дня студент-практикант і вчитель-супервізор обговорюють те, що відбувалося під час уроку:

- саморефлексія студентів-практикантів, запитання супервізорів - учителів початкових класів та вчителів-предметників, зворотний зв'язок
- Тривалість - близько 15-45 хвилин
- Учитель університету приходить поспостерігати за уроками приблизно 2-3 рази протягом всього періоду практики і надає зворотний зв'язок щодо уроків.
- Учителі початкових класів/учителі-предметники-супервізори спостерігають за всіма уроками – за учнів відповідають вони, а не студенти-практиканти - це частина навчання студентів-практикантів, а не виробнича практика!

● ● Дискусії-рефлексії після уроку

Найважливіші кроки дискусії-рефлексії після уроку практики:

1. Початок дискусії:

- загальні почуття та емоції: як пройшов урок? Як ви себе відчуваєте?
- цілі уроку: які цілі у вас були на уроці: цілі навчання учнів, власні цілі студентів-практикантів? Як ви їх досягли, що ви думаєте?

2. Пояснення, уточнення уроку:

- опис навчальної ситуації (дії) та досвіду: опишіть урок і його етапи. Опишіть методи навчання, які використовувались ... як вам це вдалося, чи підходили вони для всіх учнів тощо

● ● Дискусії-рефлексії після уроку

3. Визначення структури уроку

- аналіз навчальної ситуації, обробка уроку:
- розкажіть мені про різні частини уроку:
  - > мета, зміст, методи навчання, участь учнів, дії учнів тощо.
- Яка частина уроку була найкращою?
- Що б ви зробили по-іншому?

● ● Дискусії-рефлексії після уроку

4. Підсумок

- Чого ви сьогодні навчилися? Яка частина уроку була найкращою? Що у вас сьогодні вийшло найкраще?
- Чи було щось, що вас не влаштовувало? Що б ви змінили на наступному уроці?

Дискусія-рефлексія повинна бути діалогом, орієнтованим на покращення результатів у майбутньому – позитивна атмосфера, активне слухання, надання простору та часу, підтримка, заохочення, розширення можливостей, конфіденційність тощо.

(Jyrhämä 2009, Atjonen 2017, Huurinainen-Kosunen 2020)

● ● Питання для саморефлексії

Студент-практикант може порефлексувати над такими конкретними питаннями самостійно або з учителем-супервізором, відразу після уроку або після одного тижня практики або, врешті-решт, після всього періоду педагогічної практики.

1. Чого я хотів/хотіла?
2. Про що я думав/думала?
3. Що я відчував/відчувала?
4. Що я робив/робила?
5. Чого хотіли учні?
6. Про що думали учні?
7. Що відчували учні?
8. Що робили учні?

(Luneberg & Korthagen 2009)